

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี
Creation painting represents “the appearance of the local Malay in Pattani”

เจ๊ะอับดุลเลาะ เจ๊ะสอเหาะ¹

Jehabdulloh Jehsorhoh

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี ซึ่งประกอบด้วยผลงานจิตรกรรม 4 ชุด ได้แก่ จิตรกรรมชุด จิตรกรรมวัสดุผสมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอและ ผลงานจิตรกรรมชุดรูปลักษณะจากท้องถิ่น ผลงานจิตรกรรมชุดสีสันจากท้องถิ่น และผลงานจิตรกรรมชุดรูปลักษณะท้องถิ่นปัตตานี โดยได้นำแรงบันดาลใจมาจากลวดลายบนเรือกอและ สถาปัตยกรรม กริช และเทคนิคการเขียนเทียนบนผ้าบาติกที่พบเห็นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในจังหวัดปัตตานี ซึ่งในการนำเสนอจะคำนึงถึงหลักองค์ประกอบศิลป์ โดยเน้นการจัดวางแบบเรียบง่าย มีความเหมาะสมในเนื้อหา เรื่องราวของภาพผลงาน จึงเกิดทิศทางของผลงานที่มีลักษณะผลงานจิตรกรรมวัสดุผสมในลักษณะเฉพาะตน และบันทึกผลการสร้างสรรค์ผลงานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลที่ได้ศึกษาและปฏิบัติปรับเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนในวิชา หลักสูตรทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และนำเสนอต่อสาธารณชน

คำสำคัญ: 1. งานสร้างสรรค์จิตรกรรม. 2. รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี.

Abstract

A set of paintings entitled “the appearance of the local Malay in Pattani” consists of four subsets of paintings: (i) paintings which is inspired by the boat designs called Kolah dagger, (ii) paintings which are inspired by local scenery, (iii) paintings which are inspired by local colors and (iv) paintings which are inspired by local characteristics of Pattani. Each of the sets is inspired by Kolah dagger and technical architecture written on the batik's wax, which can be found in most of the southern provinces, especially in Pattani Province. This presentation considers the main elements of art and the model focuses mainly on simplicity, appropriateness in context and story illustration. The direction of the work reflects the uniqueness of the mixed paintings. The systematic record leads to the improvement of learning and teaching procedures in the field of Visual Arts offered by Faculty of Fine and Applied Arts, Prince of Songkla University and the public display.

Keywords: 1. Painting 2. The appearance of the local Malay in Pattani.

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทนำ

จังหวัดปัตตานี เป็นจังหวัดที่มีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และอารยธรรมเจริญรุ่งเรืองมาเป็นเวลานาน มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณีความเชื่อที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นอย่างมากมาย ด้วยสภาพภูมิศาสตร์ของปัตตานีมีความเหมาะสมมาตั้งแต่ในอดีต โดยเฉพาะทำเลที่ตั้งที่ติดทะเล มีอ่าวที่สามารถบังคลื่นลม และเป็นที่พักจอดเรือเพื่อค้าขายหรือซ่อมแซม มีเส้นทางบกและทางแม่น้ำที่ สามารถเชื่อมต่อกับฝั่งตะวันตกด้านมหาสมุทรอินเดียมาตั้งแต่สมัยโบราณ จึงสามารถติดต่อค้าขายทางทะเลกับเมืองท่าอื่นๆ บนคาบสมุทรมาลายูและภูมิภาคใกล้เคียงได้โดยสะดวก ประกอบกับปัตตานีมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ เช่น สินแร่ เครื่องเทศ ของป่า และพืชพันธุ์ธัญญาหารอื่นๆ รวมทั้งเป็นศูนย์รวมของสินค้าจากนานาประเทศ ทำให้ปัตตานีมีชื่อเสียงด้านการค้ามีความเจริญรุ่งเรือง และรับเอาอารยธรรมจากชนชาติต่างๆ มาผสมผสานจนเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นมรดกตกทอดมาจนถึงทุกวันนี้ (กรมศิลปากร 2544 : 1)

วิถีชีวิตของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี เป็นวิถีชีวิตแห่งความพอเพียงที่ข้าพเจ้าพบเห็นมาตั้งแต่เยาว์วัย โดยเฉพาะวิถีชีวิตการประกอบอาชีพประมงที่ใช้เรือกอลและเป็นยานพาหนะ การประดับลวดลายจิตรกรรมบนเรือกอลและ โดยฝีมือช่างพื้นบ้าน อาศัยทักษะและประสบการณ์ในการเขียนลวดลายจิตรกรรมบนเรือกอลและ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมการประกอบอาชีพที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตแห่งความพอเพียงและรักในความงามของศิลปะมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของข้าพเจ้าโดยตรง ดังนั้นข้าพเจ้าได้เล็งเห็นถึงคุณค่าของลวดลายจิตรกรรมบนเรือกอลและ ที่นอกจากจะสะท้อนปรัชญาทางความเชื่อและความคิดในการดำเนินชีวิตอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นแล้วนั้น จิตรกรรมบนเรือกอลและยังเป็นสิ่งบันทึกความหลังทางประวัติศาสตร์ในวิถีชีวิตของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานีที่สะท้อนเรื่องราวในวิถีชีวิตของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานีให้ชนรุ่นหลังได้ตระหนักในคุณค่าของวิถีชีวิตดังกล่าวผ่านทางผลงานทัศนศิลป์ของยุคปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้ถ่ายทอดความคิดผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

ทางศิลปะ โดยการใช้สัญลักษณ์ของลวดลายบนเรือกอลและเป็นสื่อการแสดงออกทางจิตรกรรมด้วยวัสดุและกรรมวิธีที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของข้าพเจ้า

ภาพที่ 1 แสดงภาพตัวอย่างเรือกอลและที่ใช้เป็นยานพาหนะประกอบอาชีพประมงของชาวบ้านในจังหวัดปัตตานี

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณ์ของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี ซึ่งจะประกอบด้วยจิตรกรรม 4 ชุด ได้แก่ ผลงานจิตรกรรมชุด จิตรกรรมวัสดุผสมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอลและผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณ์จากท้องถิ่น ผลงานจิตรกรรมชุด สีสันจากท้องถิ่น และผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณ์ท้องถิ่นปัตตานี โดยข้าพเจ้าได้หยิบยกเรื่องราวเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านส่วนใหญ่ที่ใช้ “เรือกอลและ” เป็นยานพาหนะในการประกอบอาชีพประมง สืบทอดมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ คำว่า กอลและ เป็นภาษามลายู หมายถึง โคลงเคลง หรือล่องลอยเรือกอลและ นอกจากเป็นเรือหาปลา ยังแสดงศิลปะทางด้านจิตรกรรมที่มีความสวยงามวิจิตรด้วยลวดลาย และ

สีสันทันที่แปลกตา องค์ประกอบของลำเรือมีความแตกต่างไปจากเรือหาปลาอื่นๆ ซึ่งนับเป็นศิลปะเพื่อชีวิตโดยแท้ จนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาวประมงมุสลิมในดินแดนภาคใต้สุดของประเทศไทย (เจ๊ะฮะ เจ๊ะฮะ 2542 : 1-3) กล่าวได้ว่าเรือกอลและ เป็นสิ่งที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่น ดังความประณีตอ่อนช้อย ที่ได้แสดงออกผ่านงานจิตรกรรมลวดลายบนเรือกอลและ สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ความมีจิตใจที่อ่อนโยนและมีจิตวิญญาณที่รักในงานศิลปะที่มีความงดงาม ในขณะที่เดียวกันก็ให้ถึงความจริงจังในการประกอบอาชีพประมงอีกด้วย ผลงานสร้างสรรค์ในครั้งนี้มีเนื้อหาเรื่องราวที่นำมาเป็นแรงบันดาลใจและแนวคิดของผลงานแต่ละชุดตามลำดับต่อไปนี้

ผลงานจิตรกรรมชุด จิตรกรรมวัสดุผสมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอลและ

ผลงานชุดนี้เป็นการเริ่มต้นค้นคว้าหาแนวทางการสร้างสรรค์อย่างจริงจังโดยข้าพเจ้ามีแนวความคิดในการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกส่วนตน ผ่านเรื่องราววิถีชีวิตของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานีในการประกอบอาชีพประมง โดยใช้เรือกอลและเป็นยานพาหนะ ข้าพเจ้าได้ศึกษารูปทรงของเรือกอลและลวดลายจิตรกรรมของเรือกอลและจนเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ก่อนที่จะนำรูปทรงต่างๆมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งการทดลองสร้างสรรค์ผลงานในช่วงแรก ข้าพเจ้าจะใช้วิธีการ

วาดเส้นเพื่อศึกษาถึงโครงสร้าง และการเขียนภาพด้วยเทคนิควิธีการหยดสีตามลักษณะการเขียนผ้าบาติก มาพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตนเองต่อไป

สำหรับเนื้อหาข้อมูลที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อนำมาทดลองสร้างสรรค์ผลงานในการทำงานครั้งนี้ เป็นเนื้อหาข้อมูลซึ่งได้จากประสบการณ์ตรงในการใช้ชีวิต กล่าวคือ การใช้เรือกอลและเป็นยานพาหนะประกอบอาชีพประมง อันเป็นวิถีชีวิตแห่งความพอเพียงที่ข้าพเจ้าพบเห็นมาตั้งแต่เยาว์วัย ข้าพเจ้าได้นำรูปทรงของเรือกอลและที่มีการประดับลวดลายจิตรกรรมไว้บนเรือ ซึ่งได้พบเห็นในชีวิตประจำวันมานำเสนอ เพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกส่วนตนที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี โดยผลงานสร้างสรรค์ในช่วงนี้เป็นการทดลองสร้างสรรค์ผลงานทั้งขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ข้าพเจ้าได้นำเสนอในรูปแบบของสัญลักษณ์โดยอาศัยรูปทรงของส่วนหัวเรือกอลและ นอกจากนี้ยังมีรูปทรงของสถาปัตยกรรมส่วนที่เป็นโดมโค้งของมัสยิด โดยมีลวดลายประดับไว้ในรูปทรงดังกล่าว การจัดวางองค์ประกอบในตำแหน่งทางซ้ายและทางขวาของภาพบ้าง ตลอดจนตรงกลางของภาพ ส่วนล่างของภาพเป็นคลื่นน้ำ ส่วนบนของภาพเป็นขอบฟ้า ซึ่งผลงานดังกล่าวสามารถตอบสนองอารมณ์ความรู้สึกได้ตรงตามที่ต้องการแสดงออก

ภาพที่ 2 แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด จิตรกรรมวัสดุผสมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอลและ 35/2549

สื่อะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 130 x 207 เซนติเมตร

ภาพที่ 3 แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด จิตรกรรมวัสดุผสมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอลและ 7/2549

สื่อะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ ขนาด 67 x 102 เซนติเมตร

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณ์ จากท้องถิ่น

ผลงานชุดนี้เป็นการสร้างสรรค์ผลงานต่อเนื่องจากผลงานจิตรกรรมชุด จิตรกรรมวัสดุผสมที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอกและ ลักษณะของผลงานชุดนี้ ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอรูปแบบและเทคนิคที่มีการพัฒนาไปจากเดิม โดยเฉพาะลักษณะของการใช้สีและเทคนิคการตอกกระดาษที่ได้รับอิทธิพลมาจากเทคนิคการตอกหนังตะลุง ผลงานชุดนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากเรือกอกและที่มีการประดับลวดลายจิตรกรรมทั้งดงามและสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่เป็นโตมโคงค์ของมัสยิดตลอดจนได้รับแรงบันดาลใจจากกรีซ ซึ่งเป็นอาวูร์ที่มีรูปแบบการแกะสลักลวดลายประดับและรูปทรงที่สวยงามบ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น เห็นถึงความประณีตอ่อนช้อย ของผู้คนในพื้นที่ ผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ ได้ใช้รูปทรงดังกล่าวเป็นสื่อทางรูปแบบในการแสดงออกของกรอบแนวคิด ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ นับว่าเป็นการค้นหาแนวทางในการแสดงออก ภายใต้กรอบแห่งการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมวัสดุผสม ที่ยังคงความเป็นลักษณะเฉพาะตน และบันทึกผลการสร้างสรรค์ผลงานอย่างเป็นระบบ

ภาพที่ 4 แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณ์จาก
ท้องถิ่น 10/2550 สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ
ขนาด 135 x 211 เซนติเมตร

ภาพที่ 5 แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณ์จาก
ท้องถิ่น 13/2550 สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ
ขนาด 97 x 108 เซนติเมตร

ภาพที่ 6 แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณ์จาก
ท้องถิ่น 16/2550 สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ
ขนาด 38 x 56 เซนติเมตร

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมชุด สี สัน แห่งท้องถิ่น

ผลงานชุดนี้เป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่พัฒนาต่อจากผลงานสร้างสรรค์ชุดรูปลักษณะจากท้องถิ่น ลักษณะของผลงานชุดนี้ ข้าพเจ้าได้มีการพัฒนารูปแบบและเทคนิคที่มีที่ความต่างไปจากเดิม โดยเฉพาะลักษณะของการคลี่คลายรูปทรงและลวดลายรวมถึงเทคนิคการใช้สีลงบนกระดาษ ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจจากเรือกอลและที่มีการประดับลวดลายจิตรกรรมที่มีความแตกต่างจากเรือในจังหวัดอื่นๆที่มีการใช้เรือเป็นยานพาหนะในการประกอบอาชีพประมง โดยเรือกอลและมีความงดงามและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เนื่องด้วยสภาพของวิถีชีวิตในพื้นที่ มีการใช้สีสันเป็นส่วนเชื่อมโยงกับการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็น อาหารการกิน ที่มีรสจัด และมีสีสันที่แปลกตา เครื่องแต่งกาย ก็จะมีลักษณะการใช้สีสันจุดฉาด มีสีสันสดใส ซึ่งเป็นเรื่องราวที่มีความงดงามด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลงานการสร้างสรรค์ชุดนี้ได้ใช้สัญลักษณ์รูปทรงของเรือและรูปทรงของลวดลาย เป็นสื่อทางรูปแบบในการแสดงออกของกรอบแนวคิด ซึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ นับว่าเป็นการค้นหาแนวทางในการแสดงออก ภายใต้กรอบแห่งการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ที่ยังคงความเป็นลักษณะเฉพาะตน และบันทึกผลการสร้างสรรค์ผลงานอย่างเป็นระบบ

ภาพที่ 7 แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด สี สันจาก
ท้องถิ่น 10/2550 สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ
ขนาด 100 x 120 เซนติเมตร

ภาพที่ 8 แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด สี สันจาก
ท้องถิ่น 13/2550 สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ
ขนาด 49 x 60 เซนติเมตร

ภาพที่ 9 แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด สี สันจาก
ท้องถิ่น 16/2550 สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ
ขนาด 49 x 60 เซนติเมตร

ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรม ชุดรูปลักษณ์ ท้องถิ่นปัตตานี

ผลงานชุดนี้เป็นการดำเนินงานสร้างสรรค์ผลงานที่มีความพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากเดิม โดยได้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ค้นพบระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานในระยะเวลาที่ผ่านมา พัฒนาการแสดงออกให้มีความสมบูรณ์และตรงกับอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการนำเสนอ ซึ่งผลงานในขณะนี้ยังคงมีแนวคิดเดิม คือ เรื่องราววิถีชีวิตของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานีที่ประกอบอาชีพประมง ถ่ายทอดความคิดผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ โดยใช้สัญลักษณ์ของลวดลายบนเรือกอลและเป็นสื่อการแสดงออกทางจิตรกรรมด้วยวัสดุและกรรมวิธีที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของข้าพเจ้า โดยสรุปได้ดังนี้

ข้าพเจ้าได้นำเสนอผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้โดยใช้วิธีการจัดวางองค์ประกอบแบบทั่วทั้งภาพ สร้างความเคลื่อนไหว ด้วยรูปทรงต่างๆ ที่ปรากฏมีความเคลื่อนไหวต่อเนื่องทั้งภาพผลงาน ซึ่งจะมีลักษณะการจัดวางองค์ประกอบของภาพแบ่งเป็นสามส่วน

ในส่วนที่หนึ่ง จะปรากฏรูปทรงของลวดลายที่มีลักษณะการคลี่คลายจากความเป็นจริงแบบฉบับของข้าพเจ้า ซึ่งเป็นจุดเด่นของภาพ เช่น รูปทรงลวดลายของสัตว์ทะเล ปลาหมึก ปลา กุ้ง แมงดา เป็นต้น กระจายอยู่ทั่วทั้งภาพ แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ในท้องทะเลปัตตานี รูปทรงลวดลายสัตว์ในวรรณคดีที่จัดวางทั่วทั้งภาพ อัน

เป็นประธานหลักของภาพ ซึ่งเป็นสัตว์ที่ช่างเขียนลวดลายบนเรือกอลและนำมาเขียนประดับไว้บนเรือ สะท้อนถึงความงามที่ปรากฏในวิถีชีวิต ของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี และสุดท้ายรูปทรงของหัวเรือกอลและที่จัดวางเรียงซ้อนเป็นแถวจากฝั่งซ้ายไปสู่ฝั่งขวาของภาพ ซึ่งเป็นยานพาหนะที่ชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานีใช้ในการประกอบอาชีพประมง สะท้อนถึงภูมิปัญญาที่เรียบง่าย พอเพียง ที่ได้ปฏิบัติมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน

ในส่วนที่สอง จะปรากฏสัญลักษณ์ของคลื่นน้ำที่ตัดทอนจากความเป็นจริงที่ให้ความรู้สึกถึงท้องทะเล ให้เป็นจุดรองในการเชื่อมโยงไปสู่สาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอ

ในส่วนที่สาม จะอยู่ด้านบนของภาพผลงานจะปรากฏเป็นพื้นหลังของภาพ ซึ่งเป็นลักษณะของท้องฟ้า ทำหน้าที่รองรับและผลัดระยะของรูปทรงต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในภาพ ทำให้ภาพผลงานมีจุดเด่น จุดรอง สร้างความสมบูรณ์ให้กับภาพผลงาน

นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้กำหนดโครงสร้างโดยรวมของภาพผลงานด้วยการระบายสีรองพื้น ใช้สีดำตัดเส้นด้วยวิธีการหยดสีรูปทรงทั้งหมดในผลงาน แล้วใช้สีขาวหยดสีไล่น้ำหนัก ลงน้ำหนักสุดท้ายด้วยสีคู่สี สร้างค่าน้ำหนักของรูปทรงตัวภาพต่างๆ ด้วยโครงสร้างเดียวกัน ทำให้ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้มีความกลมกลืน ตรงตามอารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการนำเสนอ

ภาพที่ 10 แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณ์ท้องถิ่นปัตตานี 11/2550 สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ
ขนาด 320 x 500 เซนติเมตร

ภาพที่ 11 แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณ์ท้องถิ่นปัตตานี 10/2550 สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ
ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร

ภาพที่ 12 แสดงภาพตัวอย่างผลงานจิตรกรรมชุด รูปลักษณ์ท้องถิ่นปัตตานี 14/2550 สีอะครายลิกบนเยื่อกระดาษทำมือ
ขนาด 150 x 200 เซนติเมตร

วัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานแต่ละชุดเพื่อศึกษาค้นคว้าและทดลองหาแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมในรูปแบบใหม่ และนำเสนอในลักษณะเฉพาะตน เพื่อศึกษาค้นคว้าทดลองใช้กรรมวิธีและวัสดุในการสร้างงานจิตรกรรม โดยอาศัยความบังดาลใจจากความเชื่อการดำเนินชีวิตและศิลปะพื้นบ้านของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี โดยเฉพาะลวดลายจิตรกรรมบนเรือกอกและอีกทั้งยังเป็นการสร้างงานจิตรกรรมที่แสดงเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และเป็นการบันทึกขั้นตอนการพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ ตลอดจนเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาและปฏิบัติปรับเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนในวิชา หลักสูตรทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และนำเสนอต่อสาธารณชน

กำหนดขอบเขตของการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานีได้กำหนดขอบเขตของงานอันประกอบไปด้วยขอบเขตด้านเนื้อหาที่แสดงถึงคุณค่าของความเชื่อและการดำเนินชีวิต ของชาวประมงท้องถิ่นปัตตานี ซึ่งมีลวดลายจิตรกรรมบนเรือกอกและเป็นสัญลักษณ์ ขอบเขตทางด้านรูปแบบ จะเป็นผลงานจิตรกรรมที่ใช้วัสดุจากเยื่อกระดาษทำด้วยมือและสีอะครีลิก สร้างรูปทรงด้วยลักษณะผิวที่เตรียมไว้บนพื้นกระดาษและกรรมวิธีในการให้สีเป็นจุดๆ ทิ้งภาพให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว สั้นสะเทือนแก่ผลงานส่วนรวม และยังเป็นสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคนิคจิตรกรรมวัสดุผสมอีกด้วย

ขั้นตอนและวิธีการสร้างสรรค์

ประการแรก ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานีที่ประกอบอาชีพประมง โดยใช้เรือกอกและเป็นยานพาหนะ ซึ่งเป็นที่มาของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากหนังสือ วารสาร บทความ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลภาพถ่ายและบทสัมภาษณ์ เพื่อทำความเข้าใจ นำมาเป็นแรงบันดาลใจ และพัฒนาเป็น

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน หลังจากนั้นข้าพเจ้าได้วิเคราะห์เลือกสรรและจัดลำดับขั้นตอนของความคิดเพื่อพัฒนาไปสู่แนวคิดที่เหมาะสม และชัดเจนที่สุด เพื่อกำหนดกรอบความคิดและวางขอบเขตของการนำเสนอและทิศทางเบื้องต้นของการแสดงออก การใช้เทคนิคเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในผลงานที่สร้างสรรค์ และสร้างภาพร่างหลายๆ ภาพ เพื่อกำหนดทิศทางและความลงตัวของชิ้นงาน จนกระทั่งสร้างสรรค์ผลงานจริง ด้วยกระบวนการทางจิตรกรรม ในขั้นตอนนี้อาจมีการตัดแปลงแต่งเติม ตัดทอน รูปแบบรายละเอียดเพื่อให้เกิดความเหมาะสม หลังจากนั้นวิเคราะห์ผลงานที่สร้างขึ้นมาเพื่อหาข้อดีข้อเสียแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น พัฒนาผลงานสร้างสรรค์ให้ออกมาสมบูรณ์ที่สุด รวมถึงนำเสนอผลงานต่อการสัมมนาวิจารณ์ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาแนวทางการสร้างสรรค์ ทั้งเนื้อหา รูปแบบและเทคนิควิธีการต่อไป พร้อมทั้งบันทึกรวบรวมข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อแนวคิดในการสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานในแต่ละช่วง

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานแต่ละครั้งสิ่งจำเป็นที่มีส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานคือ วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี ได้แบ่งออกเป็นสามส่วนคือ ส่วนของการเก็บข้อมูล ส่วนของการทำกระดาษและส่วนของการจัดทำแบบร่างและผลงานจริงโดยมีรายละเอียดดังนี้ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วยกล้องถ่ายรูป สมุดสเก็ช วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกระดาษประกอบด้วย เครื่องปั่นกระดาษ, กระดาษพลาสติกใส, สีน้ำพลาสติกทากายนอก, กาวลาเท็กซ์, เกรียง วัสดุที่ใช้ในการจัดทำแบบร่างและผลงานจริงประกอบด้วย ปากกาหมึกสีดำและสีทอง, สมุดสเก็ช, ดินสอไข, สีฝุ่น, สีอะครีลิก, แปรงทาสี พู่กันขนาดต่างๆ, หลอดบีบสี, อุปกรณ์สำหรับผสมสี และกระบอกฉีดน้ำ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ข้าพเจ้าคาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้ ได้เกิดการค้นคว้าและทดลองหา

แนวทางการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมในรูปแบบใหม่ และนำเสนอในลักษณะเฉพาะตน ได้เกิดการค้นคว้า ทดลองใช้กรรมวิธีและวัสดุในการสร้างงานจิตรกรรม โดยอาศัยความบันดาลใจจากความเชื่อ การดำเนินชีวิต และศิลปะพื้นบ้านของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี โดยเฉพาะลวดลายจิตรกรรมบนเรือกอกและ อีกทั้งได้ปรากฏ ผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมที่แสดงเอกลักษณ์ของ ท้องถิ่น และเป็นการบันทึกขั้นตอนการพัฒนากระบวนการ สร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ รวมถึงผลที่ได้จากการ ศึกษาและปฏิบัติปรับเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน ในวิชา หลักสูตรทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และ นำเสนอต่อสาธารณชนได้อีกด้วย

การศึกษาเอกสารและข้อมูล

สรุปผลการศึกษาเรื่องลวดลายและที่มาของ ลวดลายบนเรือกอกและ สถาปัตยกรรม กริช และเทคนิค การเขียนเทียนบนผ้าบาติกที่พบเห็นในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในจังหวัดปัตตานี ได้ตั้งนี้ การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราว ลวดลายบนเรือกอกและ ชาวบ้านมีटकแต่งเรือกอกและ โดยการวาดลวดลายและระบายสี ในส่วนประดับเรือ กอกและ และอันได้แก่ จาปิง บางา ซางอ และรอกแย นอกจากนี้ยังมีการฉลุให้เกิดลวดลายแล้วจึงระบายสี แต่ระยะหลังจะไม่มีการแกะสลักอีกต่อไป เพียงมีการ พัฒนารูปแบบของลวดลายจิตรกรรมไปตามยุคสมัยและ ตามกระแสของสังคมจนปรากฏอย่างที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะความเป็นมาของกริช กริชเป็นอาวุธประเภท มีดสองคมชนิดหนึ่ง ใบของกริชจะมีทั้งแบบตรงและคด การใช้กริชเป็นวัฒนธรรมของชนชาติชาวชวา-มลายู มาก่อน ต่อมาได้เผยแพร่มาทางภาคใต้ของไทยตั้งแต่ จังหวัดนครศรีธรรมราชลงไปจนถึงจังหวัดนราธิวาส มีการใช้กริชกันมากในราชสำนักสยามในช่วงปลาย กรุงศรีอยุธยาในหมู่ข้าราชการและขุนนางชั้นสูง

การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ลักษณะความเป็นมาของสถาปัตยกรรม เป็นผลงาน ศิลปะทางด้านกรอกแบบของอาคารสิ่งก่อสร้าง และ

ที่อยู่อาศัย ในจังหวัดปัตตานี มีการสร้างอาคารและ สิ่งก่อสร้างที่มีลักษณะเฉพาะท้องถิ่น โดยเฉพาะบ้านที่ อยู่อาศัย สุเหร่าและมัสยิด เป็นต้น สถาปัตยกรรมที่มี ความงามที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านตั้งแต่สมัย บรรพบุรุษ ซึ่งสถาปัตยกรรมท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะมัสยิดถือเป็นสถาปัตยกรรมที่เป็นรูปแบบ อิสลามที่ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมโรมัน

การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะ ความเป็นมาของการเขียนเทียนบนผ้าบาติก ซึ่งเทคนิค การเขียนเทียนบนผ้าบาติกมีลักษณะพิเศษเฉพาะ ที่ต้อง ใช้ทักษะและความชำนาญอย่างสูง เพราะมีหลายปัจจัยที่ ต้องระวังและต้องคำนึงถึง ขั้นตอนนี้จึงจำเป็นต้องฝึกฝน มากๆ ในส่วนวิธีการเขียนเทียนนั้นจะต้องเขียนหยุด ด้วยเทียนที่มีความร้อนเหลือ อุณหภูมิของน้ำเทียนต้อง พอดีไม่ร้อนหรือเย็นจนเกินไป ขั้นตอนนี้จะใช้อุปกรณ์ที่ เรียกว่า ชานตั้ง (Canting) มาตักเทียนที่ต้มไว้แล้วนำไป หยุดเทียนเขียนเส้นบนผ้าตามรูปทรงที่ต้องการ

การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของ ชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี

ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณะ ของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี ข้าพเจ้าได้วางแผนและ เรียบเรียงขั้นตอนต่างๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อถ่ายทอดการ ปฏิบัติการ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาเนื้อหาเรื่องราวตาม แนวความคิด หาข้อมูล เทคนิค และวิธีการต่างๆ เพื่อ ช่วยเสริมสร้างผลงานให้สมบูรณ์และมีความลงตัว ดังมี รายละเอียดขั้นตอนตามระยะเวลาและวิธีการสร้างสรรค์ ต่อไปนี้

ระยะของการหาข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ข้อมูลจากประสบการณ์ตรง คือ ด้วย ข้าพเจ้าเป็นคนในพื้นที่ปัตตานีโดยกำเนิด ได้สัมผัส สัมผัส และรู้สึกกับวิถีชีวิตของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี มาตั้งแต่วัยเยาว์จนถึงปัจจุบัน จนซึมซับภาพความ งดงามของวัฒนธรรมและกิจกรรมเหล่านี้ โดยเฉพาะ การประกอบอาชีพประมงโดยใช้เรือกอกและที่มีการ ประดับลวดลายจิตรกรรมเป็นยานพาหนะ นับเป็น วิถีชีวิตที่เปี่ยมล้นด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้านและปรัชญา

ความเชื่อด้วยความเรียบง่าย ความพอเพียง อันส่งผลต่อความนึกคิดของข้าพเจ้าโดยตรงในการสร้างสรรค์ผลงาน

นอกจากนี้ข้าพเจ้ายังได้นำเทคนิคการเขียนผ้าบาติกของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี นั่นคือเทคนิคที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะของการหยดเทียนเขียนผ้าบาติกซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ช่วยให้ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการใช้เทคนิคการหยดสีในการสร้างสรรค์ผลงาน อีกทั้งยังเป็นการค้นหารูปแบบการสร้างงานที่เป็นลักษณะเฉพาะตนของข้าพเจ้าอีกด้วย

2. ข้อมูลจากหนังสือที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมของเรือกอลและการดำเนินชีวิตของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานีซึ่งประกอบอาชีพประมงโดยใช้เรือกอลและที่มีการประดับลวดลายจิตรกรรมเป็นยานพาหนะเพื่อช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้ง นอกเหนือจากการได้สัมผัสและเรียนรู้จากสถานที่จริง อันจะนำไปสู่ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะต่อไป

ระยะของการศึกษาเรือกอลและที่มีการประดับลวดลายจิตรกรรม

ในการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้านั้น การศึกษาเรือกอลและที่มีการประดับลวดลายจิตรกรรมเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งการศึกษาลักษณะของเรือกอลและลักษณะของลวดลายบนเรือกอลและ เพื่อให้เกิดการรู้แจ้งข้าพเจ้าจึงใช้วิธีการวาดเส้นในการศึกษาโครงสร้างพื้น

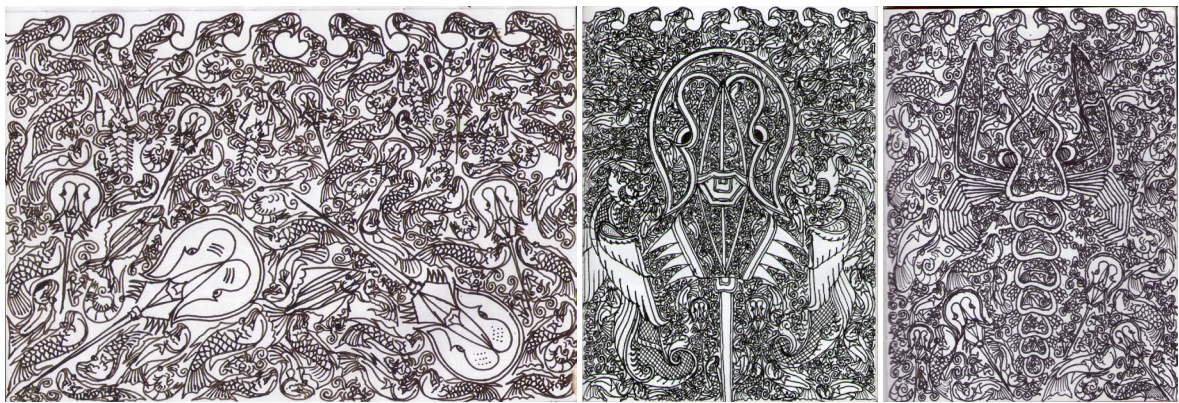
ฐานของสิ่งเหล่านี้ โดยเฉพาะภาพลวดลายต่างๆ และภาพสัตว์ทะเลที่มีลักษณะหลากหลายและเพื่อให้ได้ตามลักษณะความต้องการ ซึ่งจะต้องเขียนให้รู้สึกและรับรู้ได้ถึงความเป็นสัตว์ทะเล การฝึกฝนวาดเส้นสิ่งเหล่านี้สม่ำเสมอ จะช่วยให้สามารถแสดงออกถึงอารมณ์ของลวดลายที่สมบูรณ์และเป็นลักษณะเฉพาะตนได้มากยิ่งขึ้น

ระยะของการสร้างภาพร่าง

ในขั้นตอนของการจัดทำภาพร่างนี้ สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการประกอบการสร้างสรรค์คือ ข้อมูลที่ได้จากประสบการณ์จริงในพื้นที่ที่อยู่อาศัยและข้อมูลจากหนังสือ การได้บันทึกข้อมูล ทั้งการใช้วิธีการวาดเส้นและวิธีการถ่ายภาพในสถานที่จริง จะนำมาช่วยเสริมในกระบวนการทำภาพร่างต่อไป

ในขั้นตอนนี้ข้าพเจ้าได้จัดทำภาพร่างหลายๆ แบบ เพื่อวิเคราะห์ผล และหาความลงตัวในการจัดองค์ประกอบผลงานที่สร้างสรรค์ ทั้งนี้การจัดทำภาพร่างจะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ก่อนนำไปสู่กระบวนการปฏิบัติงานจริงต่อไป ซึ่งในการจัดทำภาพร่างข้าพเจ้าได้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ระยะของการทำภาพร่างขาวดำ เป็นขั้นตอนของการทำภาพร่างด้วยเส้น วางตำแหน่งเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอ และจังหวะของตัวภาพให้ลงตัวในกระดาษ

ภาพที่ 13 แสดงภาพตัวอย่างภาพแบบร่างระยะที่ 1 เป็นภาพแสดงภาพร่างความคิดด้วยปากกานบนกระดาษ ที่เน้นการจัดวางองค์ประกอบให้สมบูรณ์ที่สุดเพื่อกำหนดความเหมาะสมระหว่างองค์ประกอบศิลปะกับเนื้อหา

2. ระยะของการทำภาพร่างสี เป็นขั้นตอนของการนำภาพร่างขาวดำที่วางตำแหน่งของเรื่องราวต่างๆไว้อย่างลงตัวแล้ว มารายสี โดยกำหนดโครงสร้างโดยรวม ดูเรื่องน้ำหนักของสีที่ใช้ ส่วนใดคือจุดเด่นจุดรอง เพื่อให้มีความสมบูรณ์ตามความรู้สึกที่ต้องการแสดงออก และนำไปใช้ในการประกอบการสร้างสรรค์จริงต่อไป

ประมงซึ่งใช้เรือกอและเป็นยานพาหนะ ทั้งนี้ เนื่องจากในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ติดทะเลเป็นส่วนใหญ่ จึงมีการประกอบอาชีพประมงโดยใช้เรือกอและเป็นยานพาหนะในการออกหาปลามาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ซึ่งต่อมาได้มีการปรับตัวลวดลายบนเรือกอและ โดยฝีมือช่างพื้นบ้านซึ่งมีทักษะและประสบการณ์ในการเขียน

ภาพที่ 14 แสดงภาพตัวอย่างภาพแบบร่างระยะที่ 2 เป็นภาพแบบร่างซึ่งเน้นโครงสร้าง ของสีส่วนรวมของภาพเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างของเรื่องกับรูปทรงรวมถึงความเหมาะสมกลมกลืนอย่างมีเอกภาพของบรรยากาศสีที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ระยะของการสร้างสรรค์ผลงานจริง

ข้าพเจ้าได้เลือกนำภาพร่างมาขยายเป็นผลงาน โดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานกรรมวิธีและวัสดุ ในการสร้างงานจิตรกรรม ใช้วัสดุจากเยื่อกระดาษทำด้วยมือและสีอะครีลิค สร้างรูปทรงด้วยลักษณะผิวที่เตรียมไว้บนพื้นกระดาษและกรรมวิธีในการให้สีเป็นจุดเน้นเล็กๆ ทัวทั้งภาพ ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว สันตะเทือนแก่ผลงานส่วนรวม

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี เป็นการนำแรงบันดาลใจมาจากวิถีชีวิตของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี เป็นวิถีชีวิตแห่งความพอเพียงที่ข้าพเจ้าพบเห็นมาตั้งแต่เยาว์วัย โดยเฉพาะวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ

ลวดลายบนเรือกอและได้อย่างงดงามจนกลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น โดยนำรูปทรงของลวดลายเรือกอและ อีกทั้งยังได้รับแรงบันดาลใจจากรูปทรงของกริชตลอดจนรูปทรงสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่เป็นโดมโค้งของมัสยิด ที่พบเห็นในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อันเป็นวัฒนธรรมการประกอบอาชีพที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตแห่งความพอเพียงและรักในความงามของศิลปะมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ความงดงามในการดำเนินชีวิตเยี่ยงนี้ได้ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดของข้าพเจ้าโดยตรง

แนวความคิดในการปฏิบัติงานสร้างสรรค์

แนวความคิดในการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ ผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี เกิดจากความประทับใจในความงามของลวดลาย รูปทรง

และสีสันทันที่ประณีตอ่อนช้อยของเรือกอกและ รูปทรง กริชและรูปทรงของโดมโค้งมัสยิด ที่ผู้สร้างสรรค์ พบเห็นอย่างคุ้นเคยมาตั้งแต่เยาว์วัย ที่บรรพบุรุษได้ คิดค้นขึ้นมาใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผู้สร้างสรรค์ เก็บรายละเอียดแห่งรอยพิมพ์ใจนั้นมาถ่ายทอดออกมา ในฐานะนักสร้างสรรค์ศิลปะเป็นผลงานจิตรกรรมด้วย เทคนิควัสดุผสม ให้ผู้คนได้เห็นความงามอันเป็นทรัพย์สิน ทางสุนทรีย์จากผู้คนในท้องถิ่นที่มีวิถีแห่งความ พอเพียงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยนำมาแสดง ออกด้วยทัศนธาตุ เทคนิค และกระบวนการสร้างสรรค์ โดยมุ่งหวังที่จะค้นพบรูปแบบและแนวทางการ สร้างสรรค์ใหม่ ที่แสดงเอกลักษณ์ของชาวมลายู ท้องถิ่นปัตตานีและของตัวผู้สร้างสรรค์เอง

การวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของ ชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี

จากการวิเคราะห์ผลงาน ในการสร้างสรรค์ผลงาน จิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี ซึ่งประกอบด้วยผลงานจิตรกรรมชุด จิตรกรรมวัสดุผสม ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอกและ ผลงาน จิตรกรรมชุดรูปลักษณะจากท้องถิ่น ผลงานจิตรกรรมชุด สีสันทันจากท้องถิ่น และผลงานจิตรกรรมชุดรูปลักษณะจาก ท้องถิ่นปัตตานี ซึ่งมีหลักการวิเคราะห์โดยมุ่งเน้นการ วิเคราะห์ใน 2 ส่วน คือ รูปทรงกับเนื้อหาเป็นหลัก และมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย การ วิเคราะห์การสังเคราะห์ทัศนธาตุ การวิเคราะห์เอกภาพ การวิเคราะห์รูปแบบหรือแบบอย่าง การวิเคราะห์เทคนิค การวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแสดงออก รวมถึงการ วิเคราะห์ทัศนธาตุในการสร้างสรรค์ผลงานซึ่งภายหลัง จากการวิเคราะห์ผลงานการสร้างสรรค์จิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี สามารถที่จะ รับรู้หลักของการวิเคราะห์ผลงาน ซึ่งได้ให้ความรู้และ ความเข้าใจในการศึกษางานและพัฒนางานรวมทั้งทราบ ถึงข้อบกพร่องของผลงาน เป็นผลดีในการพัฒนาผลงาน สร้างสรรค์ต่อไป

จากการศึกษาการวิเคราะห์ผลงาน ในการ สร้างสรรค์ผลงานชุด รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่น ปัตตานี โดยอาศัยหลักในการวิเคราะห์ดังกล่าวมา พบว่า

เรื่อง เป็นการนำเสนอถึงเรื่องราวความงาม ของลวดลายเรือกอกและ ในจังหวัดปัตตานี อันเป็น เอกลักษณ์ของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี โดยมีเรื่องราว ของลวดลายเรือกอกและที่มีอยู่โดยทั่วไปในท้องถิ่น ซึ่ง ชาวบ้านโดยส่วนใหญ่ใช้เรือกอกและเป็นยานพาหนะใน การประกอบอาชีพประมง เป็นเรือที่มีความงดงามด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ชาวบ้านให้ความสำคัญและ สร้างสรรค์ลวดลายบนเรือกอกและขึ้นมา

แนวเรื่อง แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของลวดลาย เรือกอกและ ในจังหวัดปัตตานี เกิดเป็นแรงบันดาลใจให้มี แนวความคิดที่จะสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมวัสดุผสม ที่มีลักษณะรูปแบบเฉพาะตัวของผู้สร้างสรรค์ โดยได้ สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมวัสดุผสมเกี่ยวกับลวดลาย เรือกอกและ ซึ่งหยิบยกในเรื่องความงามของ รูปทรง ลวดลาย สีสันทัน เพื่อศึกษาลวดลายและที่มาของลวดลาย บนเรือกอกและ ตลอดจนค้นคว้าทดลองและสร้างสรรค์ ผลงานจิตรกรรมวัสดุผสมที่ได้รับแรงบันดาลใจจาก ลวดลายเรือกอกและเพื่อเป็นการค้นหาแนวทางการแสดง ออกในการสร้างงานจิตรกรรมและนำสู่การเรียนการสอน ในสาขาวิชาทัศนศิลป์ ในรูปแบบจิตรกรรมวัสดุผสม

เนื้อหา เกิดจากการประสานกันของทัศนธาตุ ต่างๆ อันได้แก่จุด เส้น สี พื้นที่ว่าง น้ำหนัก และพื้นผิว ของภาพผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของชาวมลายู ท้องถิ่นปัตตานี รูปทรงของเรือ ลวดลาย สีในลักษณะ ต่างๆ สถาปัตยกรรมโดมโค้ง ตลอดจนรูปทรงของกริช อันแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของคนใน จังหวัดปัตตานี ส่งผลให้มองเห็นสิ่งที่น่าค้นหาในด้าน ความงามของวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น โดย ใช้กระบวนการ กลวิธีทางทัศนศิลป์เข้าไปจัดการสร้าง สรรค์ผลงานศิลปะ นำความประสานกลมกลืนระหว่าง เนื้อหาและเทคนิควิธีการภายใต้กฎเกณฑ์ของความเป็น เอกภาพ โดยผลงานชุดนี้เกิดความเป็นเอกภาพอาศัย การใช้ทัศนธาตุทางทัศนศิลป์มาจัดการสร้างสรรค์เป็น รูปลักษณะใหม่ ในรูปแบบของภาพจิตรกรรมวัสดุผสมที่ เป็นรูปแบบเฉพาะตัว

ในระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ชุด “รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี” ได้ประสบ ปัญหา ที่ต้องหาคะบวนการแก้ไข ปรับปรุง และ

พัฒนาการสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละชั้นแต่ละชุด เพื่อให้ได้ผลตรงตามความรู้สึกรู้สึกที่ต้องการถ่ายทอดและนำเสนอ ดึงการดำเนินงานและพัฒนาผลงานตามที่ได้วิเคราะห์มาข้างต้น โดยผลงานในแต่ละชั้นแต่ละชุดนั้นได้อาศัยหลักการวิเคราะห์ที่เหมือนกันทุกชั้น

ทั้งนี้การวิเคราะห์ผลงานศิลปะนั้น จะประเมินผลในผลงานศิลปะโดยจะพิจารณาจากการหยั่งรู้ ความรู้สึก ความสมบูรณ์ของเทคนิค และรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะตัวของผู้สร้างสรรค์ รวมถึงการแก้ปัญหา และความคิดที่นำมาสร้างเป็นรูปร่างความสมบูรณ์ในการแสดงออก และนำเสนอในสิ่งที่ต้องการสะท้อนเรื่องราวนั้นๆ ผู้ทำการวิเคราะห์ผลงานควรสรุปประเด็นจากการวิเคราะห์ถึงการถ่ายทอดทางทัศนศิลป์ของผู้สร้างสรรค์ กล่าวคือ ศึกษาจุดมุ่งหมายสำหรับการสร้างสรรค์ที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของผู้สร้างสรรค์ ว่ามีความมุ่งหมายอย่างไร ต้องการแสดงออกเกี่ยวกับอะไร เพื่อให้ได้ผลตามที่วางไว้อย่างไร การกำหนดรูปร่างทรงมีความเหมาะสม หรือไม่ ผู้สร้างสรรค์กำหนดรูปร่างทรงของตัวเองขึ้นมาใหม่อย่างไรและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ตลอดจนเทคนิคที่นำมาใช้นั้นเป็นอย่างไร รวมถึงวิเคราะห์ความคิดของผู้สร้างสรรค์ ว่ามีความคิดอย่างไรในการกำหนดรูปร่างต่าง ๆ ขึ้นมา สามารถเป็นตัวแทนความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตัวผู้สร้างสรรค์ ได้หรือไม่ ตลอดจนเข้าใจถึงคุณลักษณะเฉพาะของเทคนิคกระบวนการสร้างภาพให้ปรากฏ อีกทั้งยังศึกษาแนวคิดในการถ่ายทอดของอดีตและปัจจุบัน โดยพยายามในการทำความเข้าใจการถ่ายทอดผลงานทางทัศนศิลป์ของผู้สร้างสรรค์ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน โดยอาศัยการตีความจากพัฒนาการของผลงานที่ปรากฏในแต่ละชุดที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นมา ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจ การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ได้อย่างลึกซึ้ง และสามารถที่จะรับรู้หลักของการวิเคราะห์ผลงาน ซึ่งได้ให้ความรู้และความเข้าใจในการศึกษาผลงานและพัฒนาผลงานรวมทั้งทราบถึงข้อบกพร่องของผลงาน ซึ่งเป็นผลดีในการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงผลงานของตนเองให้ก้าวหน้าต่อไป

ปัญหาและข้อเสนอแนะในการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี พบว่าปัญหาในกระบวนการ

การขั้นตอนของการผสมกาวในเยื่อกระดาษโดยเฉพาะในช่วงแรกของการสร้างสรรค์ผลงาน เนื่องจากเวลาสร้างแผ่นกระดาษเสร็จแล้วนำไปตากให้แห้งสนิทนั้น เมื่อนำกระดาษมาใช้งานจะพบว่ากระดาษจะขาดง่าย เนื่องจากผสมกาวน้อยเกินไป ซึ่งต้องแก้ไขปัญหานี้โดยใช้วิธีการทา กาวบนกระดาษเพิ่มเติม แต่ในภายหลังก็สามารถคำนวณปริมาณในการผสมกาวได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังพบปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพอากาศ เนื่องจากสภาพภูมิอากาศในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีฝนตกชุกตลอดปี โดยเฉพาะในฤดูฝนหรือมรสุมมีผลต่อกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน โดยเฉพาะในขั้นตอนการทำเยื่อกระดาษจำเป็นต้องอาศัยแสงแดดในการตากเยื่อกระดาษเพื่อให้แห้งสนิท ซึ่งสภาพภูมิอากาศดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรคเป็นอย่างมากต่อการสร้างรูปทรงกระดาษให้เป็นแผ่นทำให้กระดาษแห้งช้าและเกิดเชื้อราบนกระดาษ ซึ่งปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ถือเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ ปัญหาต่างๆในขณะทำงาน ในการรับรู้ถึงปัญหาคำสั่งนี้ ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของผลงานสร้างสรรค์ต่อไป

สำหรับข้อเสนอแนะในปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้สร้างสรรค์จะต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุกๆด้านทั้งในเรื่องของสถานที่การปฏิบัติงาน การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจน การจัดทำภาพแบบร่างอย่างเข้มข้น ต้องมีการวางแผนในขั้นตอนและกระบวนการต่างๆในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งนอกจากนี้จะต้องมีการดูแลเอาใจใส่กับผลงานการสร้างสรรค์เป็นกรณีพิเศษ เพื่อป้องกันปัญหาและความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นมาภายหลัง หากผู้สร้างสรรค์ปฏิบัติตามที่กล่าวมาอย่างเคร่งครัดปัญหาและความผิดพลาดในการปฏิบัติงานก็จะไม่เกิดขึ้นมา

ผลสรุปจากการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ชุด รูปลักษณะของชาวมลายูท้องถิ่นปัตตานี นับเป็นประสบการณ์ที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของผู้สร้างสรรค์เป็นอย่างดี โดยเฉพาะคุณค่าทางด้านศิลปะ ที่มีการสร้างสรรค์ผลงานในลักษณะเฉพาะตน ทั้งเรื่องราวที่แสดงออก และแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน นอกจากนี้ยังส่งผลต่อระบบทางความคิด ระเบียบและ

วินัยในการดำรงชีวิต การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนความศรัทธาต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะอย่างต่อเนื่อง การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในแต่ละครั้ง จำเป็นที่จะต้องวางแผนกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ทำงานอย่างสม่ำเสมอเพื่อรักษาระดับมาตรฐานของการสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดความต่อเนื่อง อีกทั้งยังต้องมีความศรัทธาต่องานศิลปะที่ได้สร้างขึ้นมาด้วยความจริงใจอีกด้วย

สิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเป็นพลังในการกระตุ้นต่อร่างกายแรงใจในการสร้างจิตวิญญาณของนักสร้างสรรค์ ส่งผลต่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และชีวิตที่สูงส่งในบริบทของนักสร้างสรรค์ อีกทั้งยังสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการสร้างสรรค์ผลงาน ไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และผู้สอนโดยทั่วไป เพื่อเป็นแบบอย่างในการสร้างผลงานศิลปะต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมศิลปากร. (2544). **วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดปัตตานี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- เจ๊ะอุเซ็ง เจ๊ะซุ. (2542). **เรือกอลและ**. กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- เจ๊ะอับดุลเลาะ เจ๊ะสอเหาะ. (2548). **การสร้างสรรคผลงานวิถีชีวิตชาวมลายูในท้องถื่นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. ปัตตานี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- _____. (2549). **รายงานสรุปลงานสร้าสรคการออกแบบลวดลายประดับเรือแข่ง**. ปัตตานี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- _____. (2549). **การสร้างสรรคผลงานชุดจิตรกรรมวัสดุผสมที่ไ้รับแรงบันดาลใจจากลวดลายเรือกอลและ**. ปัตตานี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- _____. (2550). **การสร้างสรรคผลงานชุด รูปลัษณะจากท้องถื่น**. ปัตตานี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- _____. (2551). **การสร้างสรรคผลงานชุด สีส้นจากท้องถื่น**. ปัตตานี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ชลุต นิมเสมอ. (2553). **องค์ประกอบของศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 7 (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- _____. (2532). **การเข้าถึงศิลปะในงานจิตรกรรมไทย**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินติง กรุ๊ป.
- ปัญญา เทพสิงห์. (2548). **ศิลปะเอเชีย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิเชษฐ เปียร์กลิ่น. (2551). **รายงานผลการสร้าสรคผลงานจิตรกรรมชุด รูปลัษณะแห่งศรัทธา**. ปัตตานี: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไพบูรณ์ ดวงจันทร์. (2526). **ดนตรี กีฬา และการละเล่นของชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และคณะ. (2543). **กะเทาะสนิมกริช: แลวิถีชีวิตชาวไ้ตตอนล่าง**. สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).